

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 10. aprila 1899.

Štev. 10.

Šolska razprava v našem deželnem zboru.

II.

V zadnji številki objavili smo govora slovenskih poslancev gg. Murija in Grafenauerju. Danes podamo, kolikor možno dobesedno, kar so kvasilili naši nasprotniki, a temu dodajamo tudi potrebne opazke.

Stališče nemškutarjev.

Dr. Metnic ugovarja Murijevimi besedam, ki deželnemu šolskemu совету očitajo strankarstvo in krivičnost in zatrjuje da je koroško ljudstvo s sedanjimi šolami zadovoljno. 1.

Dr. Artur Lemiš: Resnica je, da ne moremo dobiti toliko učiteljev, da bi njihovo število zadostovalo za dvojezične šole, a ravno tako gotovo je, da nikoli ne bomo pripustili, da bi se klicali slovenski učitelji iz Kranjske ali Štajerske k nam. 2.

Za 6letno šolo govornik ni. Zaradi Kaple, pravi nadalje, se ne sme prezirati, da so v šolo nemškega (??) trga vsolani slovenski otroci iz Bele, in da ti delajo tako primerno število. Da pa prebivalstvo v Kapli želi nemški pouk, vem sam tako gotovo, kakor njihova škofova milost vé, da hočejo nemške pridige imeti. 3.

V teh rečeh se moramo ravnati po potrebah ljudstva. L. 1866. je občina Dholica prosila, da se zopet vpelje nemški pouk, in čudno, tedanji slovenski učitelj je zanemarjal nemški pouk, a nemški župnik ga je hotel imeti. (??)

Posl. **Janez Huber** se smeje: „Torej vendar enkrat en nemški župnik!“

Dr. Lemiš: Resnično je, da se slovenski otroci, ko pridejo na nemške šole, vendar le kaj naučijo, veliko lažji, kakor narobe. Če se pa dogaja, kakor tovariš Muri pravi, da na dvojezičnih šolah učitelji že po nekaterih tednih začnejo z nemškim poukom, pripoznavam, da to ni pravilno in da se po ti poti ne pride do uspehov; tisti, ki tako delajo, ravnajo krivo. 4.

Posl. **Tschernig** pomiluje učitelje, ker jih vse nadzoruje: nanj gleda okrajni šolski svet, nanj gleda vsak človek, in takim ljudem še politične prostosti nočejo pustiti. Da pa je druga vrsta ljudi

(„eine Classe“), kateri se to ne prepoveduje; komaj pridejo ven, so najhujši agitatorji. Tudi tem bi se moglo prepovedati udeleževati se političnega gibanja, ker k temu nimajo pravice.*)

Naše opombe. 1. Ne, gospodine Metnic! Niti liberalni kmetje s sedanjimi šolami niso zadovoljni in povsod tožijo, da šole obrodijo slab sad. Zadovoljni so s sedanjimi šolami k večjemu — socialni demokratje!

2. Ta oblastni stavek živo osvetljuje mogočnost Lemiševu. Tedaj on hoče zabranjevati, da ne dobimo slovenščine zmožnih učiteljev, t. j. takih učiteljev, ki bodo zares mogli koristno poučevati. Šolski nadzornik Palla temu oblastnemu stavku v svojem poznejšem govoru ni ugovarjal, marveč mu je molče pritrnil. Vprašamo: ali ima dr. Lemiš oblast tudi nad deželnim šolskim svetom? Ali tudi tu velja njegov komando, kakor v deželnem zboru in v kmetijski družbi?

3. Nemške pridige v Železni Kapli hočejo samo tisti ljudje, ki cerkve navadno od znotraj ne vidijo in katerim je beseda božja sploh deveta briga!

4. Resnica je, da se otroci v „dvojezičnih“ šolah po deželi ne naučijo nemški, in ako stariši hočejo, da bi se njihovi otroci res kaj naučili, morajo jih poslati v kako mestno šolo.

Beseda pravice.

Knezoškoof dr. Kahn. Jaz mislim, da moramo šoli pustiti, kar ima bistveno biti, in da je ne smemo združevati s politiko. Šola naj širi družbinske nazore in nauke in naj jih vgloduje. Ume se, da vsi želimo, da bi se otroci v šoli izobraževali ter napredovali po svojih zmožnostih. In vendar ne morem vsega hvaliti, kar je v sedanjih šolskih postavah zaukazano; o tem pa danes nimam namena govoriti. Tudi o vprašanju ne, ali se naj šolski pouk skrajša ali ne. A jaz ne skrivam svojega prepričanja, da sem tudi jaz za 6letno šolo in nadaljevalni nedeljski pouk. Nedeljski pouk ima namen, ponavljati, kar so se

*) Opomba uredništva: Tschernig je človek, ki doma v katoliški labudski dolini pri procesijah z rožnim vencem popred moli. Značaj tega ljudstva je poseben. Pri zadnji volitvi se je izrazil nek katoličan: „Die Lavantthaler haben gelogen, als ob sie für jede Lüge einen Ablass bekommen würden.“ Boljše se Tschernig in večina njegovih volilcev ne dajo označiti. Gornje besede Tschernikove obsojajo same sebe!

otroci popred naučili, ali njen namen je tudi še drugi: Ravno otrokom, ki so dosegli 14. leto in še nimajo nobene izkušnje, bi ne škodovalo, ko bi jih še kdo opominjal in vodil! Zato bi z veseljem pozdravil nedeljsko šolo.

Ume se, da je deželski šolski svet nepristransk: tudi verjamem, da se ljudje ne pritožujejo; a ljudje so, kakoršni so. Oni imajo želje in potrebe, ki jih ne izrazijo na pravem mestu, potem pa se najdejo nekateri ljudje, ki so morebiti bolj izobraženi, ter spravijo ljudske težnje na javnost.

Na tem, kar je g. Muri povedal, ne dvomim, da je v nemški šoli 97% slovenskih otrok! Ne oziraje se na ta dejstva, mislim: mila deca ima pravico, da se ji pouk deli v maternem jeziku. Samo ob sebi se razume in nikdar nisem slišal druge želje, da naj se Slovenec uči tudi nemški. Otroci naj se obeh jezikov učé, a oni morajo dobiti tudi pouk v slovenskem jeziku. Če se le hoče, se bo z dobro voljo dalo kaj doseči. G. Tschernig-u odgovorim, da mi ni znano, da bi se kje učiteljem kratile državljske pravice. Mi sevé mislimo, da politično delovanje v nobeni zvezi ni z učiteljskim poklicem. Duhovnikom moram pa tudi pustiti to pravico. A v vseh rečeh so meje, ki jih nikdo ne more prekoračiti.

Stališče deželnega šolskega sveta.

C. kr. deželni šolski nadzornik Palla: Na Koroškem so tri slovenske šole, petrazredna v Št. Jakobu, enorazredna v Globasnici, enorazredna na Jezerskem; torej tri popolnoma slovensko uravnane šole. Število dvojezičnih mi ni natanko prisotno. Jezikovne razmere v Železni Kapli so mi po lastnem ogledu znane; nadzoroval sem šolo in opazoval pri ti priložnosti jezikovne razmere. Res je šola v Železni Kapli med nemškimi šolami, v resnici se poučuje v prvem razredu dvojezično, in že več let poučuje v tem razredu tudi učitelj, ki je slovenskega jezika zmožen. Jaz sem mu zaukazal: poučujte, kakor sicer učite, da bom videl v koliko se ozirate na slovenski jezik, in pomirjen sem odšel, da se popolnoma jemlje ozir na slovenščino. Ta potreba odpade že koncem prvega šolskega leta; v drugem šolskem letu se o nji komaj še dá govoriti, kajti otroci se naučé nemščine v kratkem času in ob koncu šolskega leta se slovenski otroci od nemških komaj še dajo ločiti. (!?) 1.

PODLISTEK.

Koliko vaga zlato?

(Iz češkega. — Svečan.)

Bil je nekoč mladenič, ki je šel v svet iskat sreče. Prišel je na razpotje, na katerem je srečaval ljudi. Te je vprašal: „Ljubi ljudje, povejte mi, katera pot pelje do sreče?“ In ljudje so ga debelo gledali in sami sebe vprašali: pot k sreči?

„Ljubi moj,“ odgovoril je jeden, „tukaj le je pot, ki pelje na visoko goro, na kateri je veliko kamenja in na temenu gore stoji križ, od koder se vidi v nebesa.“

„In kaj je pod križem?“ — vpraša mladenič.

„Veliko kamenja,“ glasil se je odgovor.

„Po tem-le potu pa jaz ne pojdem,“ reče mladenič, „kdo pa se bode zmirom izpodtikal ob kamenje.“

„Ali čuj, pod onim kamenjem rastejo drevesa, kojih koren je sicer grenek, ali sad je sladek.“

„Čemu plezati na visoko goro, dreves je povsod dovolj.“

Obrnivši se potem k drugemu človeku, vpraša mladenič: „Menda ti, prijatelj, poznaš boljšo pot k sreči?“

„Kar se tiče mene, šel bi jaz po onej poti, ki pelje k onemu lepemu gozdiču, v katerem poje mnogo krasnih ptičic in v katerem rastejo dišeče cvetlice. Tam boš lepo počival.“

„In kaj potem, kedar ne bodem več utrujen? So li tam tudi gostilne in štacune?“

„Teh, brate, tam ni, tam se samo lepo počiva.“

„Eh, jaz ne pojdem niti tja,“ reče čemerno mladenič. Ali ne najdem nobenega človeka, ki mi pokaže pravo pot k sreči?“

„Poglej, tam-le v daljavi,“ svetoval mu je tretji, „kjer vidiš proti nebu moléti stolpe ter strehe, tam je veliko mesto. Tja se obrni in najdeš srečo.“

Ta svet je mladeniču ugajal.

* * *

Prišel je v veliko mesto. Pri vratih so ga vprašali: „Kam greš?“

„Grem iskat srečo.“

Te besede je zaslišal bogat trgovec, kateremu je mladenič dopadel.

„Torej pojdi z menoj,“ reče, „pri meni najdeš srečo. A to ti povém poprej, ti moraš tej sreči žrtvovati svoji roki, svoji nogi in svojo celo glavo, očesa, ušesa —“

„To bodeim storil z veseljem, samo da najdem srečo“ — rekel je veselo in šel z bogatim trgovcem.

* * *

In moral je pri trgovcu delati z vsemi svojimi udi: z rokami, nogami, očesi, ušesi in usti, in ko je prišel večer in so drugi ljudje že počivali, moral je še dolgo do noči delati z glavo, da bi se, kakor je trdil njegov gospod, izomikal v trgovinski znanosti in mogel postati njegov namestnik v trgovini.

Tako so minula štiri leta. Ko je včasih pogledal svoje prste, bili so trdi od dela, od vlačjenja vozičkov in ko se je ogledoval v zrcalu, zapazil je z začudenjem, kako se je njegov hrbet skrivil, ker je moral nositi vreče s kavo, rižem in drugim

blagom in vse to samo zato, da bi našel srečo ter postal v mestu najbogatejši trgovec.

Po petih letih, ko se je izučil in svojo glavo napolnil z raznimi vednostmi, poslal ga je gospod v trgovinski svet, da v njegovem imenu trguje. Potoval je na Dunaj, v Budimpešto, celo v Carigrad; bil je v Londonu in Liverpoolu in povsod je obogatil svojega duha z novimi vednostmi tako, da ga je njegov gospod zelo čislal in mu plačal zmirom povečaval.

V dvajsetih letih prihranil si je že toliko denarja, da je mogel postati samostalen. In zdaj je začel premišljevat, kakšno dekle naj si izbere za pomočnico v svojem poklicu.

Ko se je to razglasilo, ponujalo se mu je veliko deklet, celo neka kneginja visokega rodu, ki je v svojem plemenitaškem grbu imela celo krono.

„Kneginjo s krono dobiti za soprogo“, pravil je trgovec sam sebi, „to je vrhunec vse sreče. Konečno dosežem, po čemur sem že davno hrepenel, dosežem srečo.“

Čeprav je veliko potoval po svetu, vendar se ni dosti brigal za svet. Imel je pred očesi vedno le trgovino, kako po ceni kupovati in drago prodajati, zato ni gledal ni na desno ni na levo, niti nazaj, zmirom le naprej in naprej v lovu za — srečo.

Nekega dne, ko je hitel na velik semenj, na kateri so pripeljali razno blago celega sveta in ko je že v duhu računil, koliko tisoč pri vsaki vrsti blaga pridobi in koliko tisoč zopet pomnoži svoje premoženje, bil bi kmalu na tla vrgel starega berača, ki mu je s palico v roki prišel nasproti.

„Za Boga, gospod, vas lepo prosim za vboga-ime“ — prosil je berač s tresočim glasom.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

Vsako leto se pri priložnosti šolskega popisovanja stariši vprašujejo, ali želé, da njihovi otroci obiskujejo slovenski pouk, in tedaj se zgodi, da stariši zanikavajo, češ: ne, ne želim, nimam za potrebno, moj otrok že popred zna slovenski; kar že zna, se mu ni treba še le učiti. Tako se godi v dvojezičnih šolah. Take reči slišiš, kjer hočeš, dà, v Ziljski dolini je nek kmet rekel: želimo, da bi v zgornjih razredih učitelj ne znal nič slovenski, da bi se otroci boljše nemški naučili. 2.

Pred nekim časom bilo je v nekem nemško pisanem slovenskem časniku zlobno poročilo („bösaartige Notiz“) o šoli, ležeči v sredini slovenske Koroške, v Škocijanu. V tem poročilu se je nadučitelju predbacivalo, da s slovenskimi otroci ne občuje slovensko, da se drugi učitelj sramuje slovenski govoriti. To poročilo bilo mi je povod iti nadzorovat šolo v Škocijanu. Kar sem našel, bodem povedal, ker je značilno za resničnost takih poročil. Prišel sem v prvi razred in vprašal nadučitelja Lesjaka: Kako imate otroke razdeljene? V tri oddelke. Sicer v dvorazrednicah to ni običajno. Zakaj? Iz jezikovnih razlogov. S prvim oddelkom obujem samo slovenski, v drugem prehajamo na nemško, in v tretjem se govori večinoma nemški. Na svoja ušesa sem slišal, kako je z otroci prvega oddelka ob koncu prvega leta govoril še izključno slovenski. Nadzoroval sem tudi drugi razred, v katerem deluje učitelj, ki je slovensčine zmožen, vprašal sem ga, ali se mora tudi v tem razredu še posluževati slovensčine („als Verständigungsmittel“)? O ja, opetovano, ali jim jaz povem slovenski izraz, ali si ga dam od otrok povedati. Med poukom sem imel priložnost slišati, kako je učitelj, ki je bil javno ožigosan kot „pomenčevalec“, stavil otrokom slovenska vprašanja, seve le z namenom, da se prepriča, ali so otroci nemški pouk razumeli. Kot tretji je nameščen učitelj iz Predarelskega, ki seve nobene slovenske besede s seboj prinesel ni. Povpraševal sem ljudstvo, kako je z njim zadovoljno in slišal sem od vseh strani najboljšo. Pouk je v njegovem razredu popolnoma nemški in spodtike nisem našel nobene. To je podoba dvojezične šole. Obiskal sem gosp. župnika v Škocijanu, ta mi je rekel, da se z učitelji jako dobro razume, da so šolarji pridni, da se lepo obnašajo, a da bi bila njegova želja, da se otroci učé več slovenski. (Smeh v dež. zboru.) Nadučitelju Lesjaku sem dal naročilo, naj pri popisovanju vsako stranko vpraša, ali se naj otroci slovenski poučujejo ali ne. 3.

Pokazati vam hočem še podobo druge dvojezične šole, planinske šole v Selih. Do l. 1895. tam šole ni bilo, ko se je pa šola otvorila, prihajalo je toliko otrok, da se je moral urediti drugi razred. Želja ljudi v ti planinski dolini je, da bi se otroci tudi nemški naučili.

Ko se je šolsko poslopje blagoslavljal, bil je prisoten tudi okrajni šolski nadzornik; ko je bila priložnost, priti skrivši (??) do nadzornika, pristopilo je par kmetov vprašati: Ali je res, da bo naša šola popolnoma slovenska? O tem ni govora, jezikovno se bo tako uredila, kakor želijo prebivalci, in kmetje so z dosedanjim uredbo zadovoljni. V celi šolski občini je seve ena edina oseba, ki želi, da bi bila šola popolnoma slovenska. 4. (Smeh v dež. zboru.)

Bogatin se ustavi pred beračem. „Česa si želite?“

„Za Boga, prosim za vbogajme“ — ponavljal je berač.

„Za Boga?“ vpraša bogatin; „jaz delim darove tudi brez Boga.“

„A za Boga dajati je veliko boljše, to vaga več kot gruda zlata.“

„No, tako tedaj prav, tu imate denar kakor pravite — za Boga — in kupite si kruha.“ Na to je vstaknil revežu denar v roko in hitel na semenj.

„Za Boga — za Boga“ ponavljal je vedno v svojih mislih. Konečno se je temu smejal. „Ti reveži imajo bržkone tako navado, da prosijo za Boga. Hočejo menda bogatine v tem bolj omehčati — mh — mh, pri meni je to vse jedno. Jaz, ako hočem, dam vbogajme tudi brez Boga. Pri meni odločuje samo moja volja.“

Zvečer ko je že ležal v postelji in po svoji navadi nekaj časa čital, da bi prej zaspal — so mu zopet prišle v glavo besede beračeve: „Za Boga!“

„To je kakšen nepotreben pregovor“ — rekel je sam sebi. Odloživši knjigo, premišljeval je še o trgovinskih računih, kaj in kako bode to ali ono jutri uredil, da pomnoži svoje premoženje ter postane še večji bogatin, in v teh mislih je zaspal. V sanjah vidi naenkrat angelja, ki je držal v jedni roki speč in drugi vago. Na jedni skledici vage je videl vse svoje zaklade — veliko kopico zlata in zgoraj je blestela krona kneginje, ki se mu je ponujala za soprogo. Ali čudil se je, da teža zlata ni mogla prevagati druge skledice pri vagi.

„Kaj je to na mizi? — vpraša angelja.

„Dva hlebca kruha sta na nji.“

Da so dvojezične šole na Koroškem uzorno (??) uravnane, je moje prepričanje in pri tem ostanem. 5.

Da deželni šolski svet nima dosti učiteljev, ki bi bili slovensčine zmožni, je istina. Lani jih je bilo izbranih le 12, ki so bili drugega jezika popolnoma vešč; letos jih je enako število, prihodnje leto bode ta le 2 na razpolaganje. To se ne dá predugačiti, prihaja jih malo, in ne moremo jih več dobiti. Nekaj se bo pa v ti zadevi zgodilo, število učnih ur za slovenski pouk se bo na pripravnici na 3 zvišalo. Da nimamo za dvojezične šole pripravnih bukev, pripoznavam, a to se ne dá prenehati od danes na jutri. Ministerstvo je potrdilo knjigo, ki ima namen uvažati otroke v nemški pouk. Ko je ta knjiga prišla, povedal sem ministerstvu svoje misli, da se mora knjiga najpoprej poskusiti na slovenskih šolah, in če bo za rabo, bomo premislili, ali se naj vpelje na dvojezičnih, vsaj po nekaterih. Imam poročila okrajnih šolskih svetov v Beljaku in Velikovu; poročilo iz Velikova je neugodno, iz Beljaka ugodno, — jaz si bom stvar še le premislil.

Naši učitelji se zadržujejo v politiki, oni vedo, da jaz to želim in tirjam; a nikakor se jim ne sme krajšati pravica, kazati politično mišljenje. Opozarjamo jih samo, naj se ne izpostavljajo preveč (tako!), da ne pridejo v razpor z drugimi političnimi in národnimi strankami.

Nedeljskih šol tudi letos ne maram; ako se nedeljski pouk vpelje, bo morebiti zadostoval, da se versko nraštvena izobrazba nadaljuje, a ove dve uri ne zadostujeta, da si pridobi mladina potrebnega znanja za praktično življenje, ker se pa ravno bavimo z vprašanjem, in morebiti bomo dosegli, kar je moj uzor, da organizujemo napredovalne kmetijske in obrtnijske šole.

Naše opombe: 1. Dovolite, g. dež. šolski nadzornik, da tem besedam kratkoma oporekamo! Smejati smo se morali, ko smo brali to. To je res pravi — čudež! Ali so otroci kapelski pravi modrijani že tedaj, ko jim še srajca moli skozi hlače, ali pa je tamošnji učitelj tak umetnik, ki doseže, da se že ob koncu šolskega leta slovenski otroci od nemških ne dajo ločiti!! To verjami kdor hoče, — mi ne!

2. Tako brezmiselnost govorenje se bere vsak čas v kakem liberalnem lističu, a se kaj slabo podá v usta — dež. šolskega nadzornika. Stokrat že se je dokazalo, da to ni res in tako ostane, naj tudi sam g. Palla pogreva staro kašo!

3. O tem poročilu dež. šolskega nadzornika govori več dopis iz Št. Kancijana ob koncu tega članka! — Gg. čitatelji pa vidijo iz tega, na kak način izkorišča gosp. Palla razne izjave v dež. zboru! Kakšno je razmerje med učiteljstvom in ljudstvom, je znano. Zato pa povej vsakdo, kdor ima priložnost govoriti z omenjenim gospodom, brez obzirov golo resnico, brez olepšanja, da se ne bode na tak način slabo povračevala — dobrosrčnost!

4. Ta opazka je naravnost zlobna in zopet kaže, na kaki visočini je govor Pallatov. Take besede spodobile bi se k večjemu kakemu agitatorju na „šulverajskih“ shodih. Več prihodnjič.

5. In vendar ni tako!

„In tukaj je velika kopica zlata,“ reče trgovec angelju, „ali je ne vidiš?“

„Jaz zlata ne vidim,“ odgovori angelj, „za zlato imam zavezane oči. Vidim le ona hlebca kruha.“

„Zakaj vidiš samo ta in zakaj ne tudi zlato?“

„Zató, ker sta bila darova »za Boga«. Jaz gledam samo dela, storjena »za Boga«.

„To je res čudno, da ta dva hlebca kruha vagata ravno toliko, kolikor vse moje zlato.“

„Ona vagata veliko več,“ odgovori angelj, pogledaj!“

V tem vidi, kako se skledica z zlatom vzdiguje vedno višje in višje in kako hlebca padata globlje in globlje, kakor da bi vse zlato zgoraj bilo samo perje.

„Jeden grižljaj kruha, ki je bil darovan revežu »za Boga«, vaga več nego »vsi tvoji zakladi,“ reče zopet angelj.

„In zakaj tako?“

„Zató, ker zakladi ostanejo tukaj veselimi dečim, oni grižljaj kruha pa pride v nebeško jedilno shrambo.“

„Kaj, ali v nebesih jedó tudi kruh?“

„Seveda. Ta dva hlebca kruha, za katera si dal revežu denar za Boga, bodeš imel shranjena v nebesih in kedar bodeš umrl, bode v prid tvoji duši.“

„Kako dolgo bodem mogel jesti od dveh hlebcev kruha?“

„Skrbi zató, da boš imel onih hlebcev v nebesih shranjenih več, da jih bodeš imel za vekomaj dovolj.“

„Koliko jih pa bo moralo biti?“

Dr. Steinwender (kot poročevalec) zatrjuje, da je velika razlika med tem, kar ljudstvo hoče in potrebuje in tem, kar nekateri zastopniki tirjajo. „Vaše ljudstvo slovenskih šol ne potrebuje; dotične želje so prišle na dan le po velikanski agitaciji; dokler se jih ne bo več oglašalo, ostanemo pri tem, kar se nam dobro zdi. O koroških Slovincih ne bomo govorili, ali so enakopravni ali ne; oni niso národ. Ta kos národa, ki je z našo deželo tako tesno združen, ima druge potrebe, kakor cel rod.“ (!)

Odgovor c. kr. dež. šolskemu nadzorniku Palla-tu.

(Dopis iz Škocijana.)

Nekega lepega dne predpoldne je bilo, ko potrkna na župnikova vrata v Škocijanu mož — tuj mož, neznan mož! G. župnik, dober starček, ga seveda po šegi krotkih Slovanov in po navadi dobrosrčnih dušnih pastirjev slovenskih prijazno sprejme. Če prijazno sprejmeš berača ali kako propalico človeške družbe — ti je hvaležna. A kaj je storil dotični gospod, ki nosi naslov c. kr. deželnega šolskega nadzornika? Ta gré ter v deželnem zboru spravi v razgovor gostoljubnega župnika, zaslužnega moža in častitljivega starčka z zasmehovalnimi besedami in očitnim zavijanjem! Dà, zavijal je g. Palla v seji deželnega zbora dne 24. marca, ko je trdil, da se je g. župnik škocijanski pohvalno izrazil o tamošnji šoli. Tega ni mogel storiti, ker šola zaradi napačne dvojezične uredbe nima najmanjšega vpeha, tako da otroci s 13. leti ne znajo brati slovenskega sv. pisma, nemškega pa ne umejo. Čudno ulogo je igral g. deželni nadzornik, ko je zasmehoval v deželnem zboru g. župnika, češ, „ta bi pač želel, naj se malo več slovensčine poučuje — no, sicer pa to tako ni potrebno,“ katere besede so povzročile pri naših nasprotnikih zadovoljiv smeh v zbornici. Resnica je pa ta: Gosp. župnik je rekel: „Vspeh ni mogoč, dokler cel pouk ni v materinem jeziku.“ In nadzornik se je priklonil ter rekel: „Popolnoma moje mnenje, g. župnik. Kmalu bode gotovo prišlo do tega, da se slovenski otroci poučujejo v slovensčini!“ Tako je govoril nadzornik v župnišču, a kako je govoril v deželnem zboru!? Trpke besede so nam na jeziku in povedali bi radi na tem mestu še kaj več. Ker pa se bode o tej zadevi govorilo itak drugod o pravem času na pristojnejšem mestu, in ker nečemo pisati poročil jedino le za državnega pravdnika, naj te vrstice za danes zadostujejo; slovenski rodoljubi pa naj po postopanju naših višjih državnih uradnikov sodijo težavni položaj, v katerem se nahajamo koroški Slovinci, katerim se niti najmanjših pravic v šoli priznati noče.

Da se položaj naš še bolje spozna, omenimo pri tej priložnosti tudi še to-le:

Bilo je nekega lepega dne v začetku marca, ko priroma semkaj iz „velenemškega“ Velikova slovenski odpadnik, okrajni šolski nadzornik gosp. Artnak. In čemu? — Slušajte in strmite! Prišel je zapovedat v Škocijan, da se morajo opravljati šolske molitve v nemškem jeziku!! V Škocijanu — kjer obiskuje šolo nad 200 otrok, od katerih jih zna od doma le pet nemški, ki pa vsi

„Deli vbogajme zmirom »za Boga« in Bog ti jih bode pomnožil, da jih bodeš imel dosti na veke.

Prebudil se je. Dolgo je premišljeval o teži zlata, ki ni moglo prevagati dveh majhnih hlebcev kruha. Ko je pozneje revežem delil vbogajme, dajal je zmirom »za Boga«.

Smešničar.

Vinski bratec: „Veš, draga ženica, kamela je taka žival, da cel teden brez pijače dela.“ — „To ni nič posebnega, dragi mož,“ odgovori žena, „jaz poznam kamelo, katera brez dela cel teden pije.“

Zanimiv govornik. Poslanec pravi poslanec: „Vi še niste ust odprli, od kar ste poslanec; jaz pa sem že tolikokrat govoril!“ — „Kaj, nisem še ust odprl? Saj se mi vsakokrat zdeha, kadar vi govorite!“

Otroška. Neki gospod je šel mimo neke hiše. Na pragu je sedel majhen deček in vprašal: „Gospod, ali se ne bojite našega psa?“ Gospod ga vpraša: „Kje pa ga imate?“ — „Naš oče nam ga drugo leto mislijo kupiti.“

Na obali morja. Žena: „Oh morje, morje! Kako ti živce okrepčuješ!“ — Mož: „In denarne listnice oslabuješ!“

Skrb za zdravje. Kmet pride ob dveh čez polnoči po zdravnika: „Gospod doktor, prosim, vstanite naglo, moji ženi je slabo. Odpeljete se takoj lahko.“ Zdravnik: „Ali se tako mudi?“ Kmet: „I no, po dnevu moji konji nimajo časa!“

znajo lepo slovenski moliti!! In kje si je g. Artnak izposodil pravico, kaj takega zapovedati? Po šolskih postavah spada molitev v področje katehete! G. Artnak si naj najpoprej ogleda postave, potem naj daje svoja medla povelja. To pa si naj zapomni za celo življenje: Dokler bodo v Škocijanu slovenski otroci, in dokler bode jih poučeval slovenski katehet, tudi molil ne bode nihče nemaški! Kako pravi pregovor? „Kdor smolo prijema, se osmoli.“ Morda še tudi g. Artnak pomni ta rek, ki ga je nekdaš slišal od slovenske matere

Zadruga pri nas.

Poročali smo v svojem listu, kako lepo se razvijajo kmečke zadruga na Nemškem in tudi po mnogih krajih Avstrije, zlasti v Pehllarnu na Nižjeavstrijskem in v Bilinu na Češkem. A tudi Slovenci ne zaostajamo! I pri nas se dvigajo vkljub mnogemu prav nepotrebnemu in abotnemu nasprotovanju zadruga, katere bodo prinesle gotovo mnogo koristi našemu kmetu!

Dobili smo letno poročilo kmetijskega društva v Dobrépoljah na Kranjskem za III. upravno dōbo 1898. Poročilo je jako zanimivo in poučljivo in zato se natančneje ozremo nanj. Številke in dejanja govoré, kako blagosloveno lahko delujejo kmečke zadruga.

Imenovano kmetijsko društvo šteje 299 zadružnikov, ki imajo v deležih 2362 gld. 73 kr. Denarnega prometa je bilo 80.156 gld. 96 kr., čistega dobička 421 gld. 56 kr. Rezervni zaklad je narastel na 1070 gld. 63 kr. Za tri leta gotovo lepe številke! — Pri prodanem blagu je bilo lani 3514 gld. 69 kr. dobička. V gotovini se je prejelo za blago 15.496 gld., kreditiranega blaga (t. j. na dolgu) pri trgovcih in zadružnikih je 14.672 gld. 12 kr. Izdalo se je za blago 28.221 gld. 27 kr. — Letno poročilo pravi med drugim:

Minula je III. doba našega zadružnega delovanja. Suhe številke vam pripovedujejo o delovanju in napredovanju naše zadruga. Kdor vé, kako s pičlimi denarnimi sredstvi zadruga deluje, mora biti z vspehom popolnoma zadovoljen, zlasti, ako se nekoliko pomisli nazaj, kaj je bila zadruga pred tremi leti in kaj je danes. Za ta vspešni in trajni razvitek moramo biti v prvi vrsti hvaležni Bogu, potem pa vsem, ki so nam s svetom in dejanjem pomagali. K napredku je veliko pripomogla tudi stanovitnost zadružnikov, ki se niso dali premotiti vsemu hujskanju, sumničenju, obrekovanju in lažem naših ljubih nasprotnikov, ter so trdno držali skupaj.

Prav tako! Pred očmi imejmo stanovitni cilj, za katerim hitimo neprenehoma in vstrajno in to je naša popolna zadružna organizacija. Mi smo prepričani, da se potem zadruga lahko doseže velikanski gospodarski preobrat v veliko in stalno korist prebivalcev naše doline.

Zadruga bode povzdignila domačo trgovino in izvoz pridelkov kmetijstva in živinoreje se bode zvišal. Polagoma se bode uvedla splošna hišna obrt, ki bode dajala zaslužka vsaj po zimi. Zadruga lahko vvede vzajemno pomoč v slučaju požara, nesreče pri živini itd. Za zboljšanje živine lahko stori veliko s tem, da vzdržuje plemeno živino v zadružnih hlevih. Pa ne samo gmotno stanje, ampak zboljša se lahko tudi splošna izobrazba in vtrdijo moški značaji, katerih nam takó zelo primanjkuje.

Kajpada se vse to ne dá doseči čez noč, k temu je treba precej časa, precej stanovitnosti, potrpežljivosti in previdnosti. Ne strašimo se dolgega pota! Nobena hiša se ne sežida v enem dnevu! Ako mi ne izvršimo vsega, kar imamo pred očmi, ne odnehajmo vsled tega, ampak delajmo vstrajno, saj za nami pridejo naši potomci, za katerih blagor smo vsi dolžni skrbeti, saj nas veže rodbinska in domovinska ljubezen. Slab človek, ki govori: „E, kaj! Da se le meni dobro godi, drugim naj se godi kakor hoče!“

V preteklem letu je bila naša trgovina zelo živahna. Prodali smo blaga za 38.400 gld. za denar in na upanje. Izvozilo se je po železnici blaga nad 280.000 kg in sicer fižola 63.000 kg, ječie 73.000 kg, oglja 142.000 kg, sira in masla 2900 kg. in nekaj mesnine.

Avgusta meseca smo odprli mlekarico. Malokdo je pričakoval kaj vspeha, pa hvala Bogu, vsa bojazen je bila nepotrebna! Kdor ni slep in kdor ni hudoben, mora priznati, da je zadružna mlekarica prekoristna naprava, ki bo donasala s časoma lepe denarce zadružnikom. Od 17. avgusta do 31. decembra je prejelo kakih 70 zadružnikov za mleko nad 2300 gld. In sedaj v zimskih mesecih, ko živino najslabše krmijo, dobé še okroglih 500 gld. vsak mesec za mleko. Vsi pa vemo, da bi se sicer niti četrtnina ne prejela za maslo, katero se vrh tega še težko prodaja. Reveži pa dobijo po ceni pinjeno in posneto mleko. Če bi že drugače zadruga ne bila potrebna, potrebna je go-

tovo zaradi mlekarice. Le želeti je, da bi kmetje polagoma vpeljali mnogo dobrih krav. Naši mlekarški izdelki so zelo okusni ter se lahko in še precej dobro prodajajo.

Kupili smo velik žitočistilnik, trijer, kateri je zadružnikom v porabo, da morejo le čisto seme sejati in tako pridelek zboljšati.

V začetku meseca decembra smo odprli zadružno skladišče v Kompoljah, ker tamošnji zadružniki vsled oddaljenosti niso imeli toliko ugodnosti in koristi od zadruga, kakor bi bili radi. Letos nameravamo odpreti zadružno skladišče v Strugah za ondoto okolico.

Predno vam povemo, kaj nameravamo, povedati vam še moramo, kako morate ravnati z vašimi pridelki, ako hočete, da bode zadruga dobro vspevala.

Ne pozabite, da je podlaga zadružnemu napredku vaše poštenje. Brez vašega poštenja naša najboljša volja ne zmore ničesar!

V zadnjem času smo se lotili trgovine z jajci. Sprejemajo se vsak ponedeljek, ali če je ta dan praznik, drugi dan potem ter jih plačujemo po dnevni tržni ceni in vi boste gotovo v zadrugi dosegli boljše ceno, kakor se vam plačuje od drugih prekupcev.

Cene fižolu so zelo spremenljive in težko je pogoditi ravno pravi trenotek za sklepanje kupčij, da bi se dosegle visoke in trdne cene. Po našem prevdanku bi se prodalo najlože in najboljše tako-le: Zadružniki speljejo o mlatvi lepo očiščen fižol v skladišče, tam prejme vsak listek, koliko je blago tehtalo in pri blagajnici dobi na tisto blago nekaj denarja 6 do 8 gld. na kvintal. Kedar bi se pa vse blago odposlalo, plačalo bi se še vsakemu kolikor bi mu še šlo. Tako bi se dosegle najboljše in najugodnejše cene in brez strahu za kako zgubo. Prodali bi pa vsi blago jednako, seveda morajo zato zelo skrbeti, da bodo imeli vsi jednako čisto blago. Ravno pri tem je pa še precej grde nevoščljivosti med sosedi, češ: „Kaj? Sosed bo ravno tako prodal kakor jaz?“ Prijatelj, tudi tvoj sosed je trpel z blagom, tudi on je potreben denarja!

Ravno tako bi se vredila kupčila s pšenico, ovsom in prosom. Pri prosu je treba paziti, da se prideluje za kupčijo popolnoma belo, ker ima to mnogo boljše ceno kakor pa namešano. Pšenico in oves je treba pred setvijo čistiti, zato imamo čistilnike. Kdor je pa takrat prelen, mora očistiti pred prodajo.

Zelo lahko se prodaja krompir. Morda bi kazalo onim zadružnikom, ki imajo več zemljišča, saditi krompir za kupčijo, ker ga mnogo zraste. Pomniti pa morate, da je za kupčijo le beli in rumeni krompir, nikakor pa ne ta, katerega sadite sedaj, tako imenovani „hočevar“.

Sedaj pa še nekaj o naših načrtih za bodočnost. Po novem letu je kupil zadružni odbor po vestnem preudarjanji Črčkov vrt, ker je lastno zemljišče za svobodni napredek zadruga neobhodno potrebno. Nihče ne taji, da je svet drag, ker znaša kupnina 4550 gld. Temu nakupu se je mnogo nasprotovalo, pa zastonj.

Na kupljenem prostoru si postavimo polagoma svoj zadružni dom, mlekarico, zadružno skladišče in kar bode še sčasoma treba. Znano nam je, kako vas ravno zaradi tega begajo, češ, koliko boste morali zato plačevati. Kajpada ne bode zrastle to zastonj, kakor niso druge hiše na Vidmu. Za skladišče in mlekarico pričakujemo državne in deželne podpore, najbolj se pa zanašamo na vašo podporo.

Ne bodite malosrčni! Naj vas ne zbega vsaka grožnja in vsaka laž naših nasprotnikov! Ne bodite slepi! Vprašajte se, s čegavim denarjem so si zidali nekateri med nami svoje hiše, s čim so se opasli takó, da vas še sedaj hočejo tiščati k tlom? Drugim ste postavili domove, do katerih nimate nobene pravice, a sebi ga naposled nočete postaviti? Dovolj smešno in žalostno!

Možje, zadružniki! Naši dosedanji vspehi nam dajejo moč in pogum, da izvršimo delo, katero smo začeli. Ker delamo z namenom za občno telesno in duševno blaginjo vseh zadružnikov in nočemo poznati koristi posameznih sebičnežev, pričakujemo, da bode Božja pomoč z nami! Pozivamo pa vas, da nas podpirate po vseh svojih močéh tako, kakor smo vam že prej povedali. Mi smo popolnoma prepričani, da izvršimo naše delo častno v naš skupni blagor. Zato vam kličemo: „Z združenimi močmi“ stanovitno naprej!“

Temu poročilu ni treba kaj dostavljati. Kakor smo rekli: zanimivo in poučljivo je! Izgledi vlečejo, pravi pregovor. Dobro! Naj ta vrli izgled miče in vleče zlasti nas koroške Slovence! Od nasprotnikov naših, kakor kaže c. kr. kmetijska družba koroška, slovenski kmet zaman pričakuje pomoči! Zató pomagajte si sami s pomočjo zadruga! Že zidajo v Sinčivasi zadružno skladišče. Le-temu prvemu naj kmalu sledé druga!

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Marijanska kongregacija.) Dné 26. marca obhajali smo tukajšni bogoslovci ponovitev kongregacijske obljube v navzočnosti mil. kneza in škofa. Ob 6. uri zvečer pričakovali smo prevzvišenega pri glavnem vhodu in jih spremili v kapelico, v kateri je bil kongregacijski oltar krasno ozaljšan. Potem, ko se je odpelo „Veni creator spiritus“, stopili so naš ljubljani nadpastir pred oltar in govorili prelep in velepomemben nagovor. Dokazovali so v zelo vznešenih besedah, kako veliko moč ima Marija nad nami, zlasti ne pozabi kongreganistov, ker je ravno njih posebna zaščitnica. To vladarsko moč pa je zadobila Mati Božja kot posredovalka pri odrešenju, ko je stala pod križem, in jo je nagovoril Kristus: „Mati, glej Tvoj sin“. V tem trenutku smo postali po zastopniku sv. Janezu vsi njeni otroci, katerih ona nikoli ne zapusti. Prevzvišenemu smo vsi kongreganisti prav hvaležni za te lepe in ganljive besede. Po nagovoru smo ponovili obljubo, in s pesmijo „Ave Regina coelorum“ končala se je lepa pobožnost, na kar smo zopet spremili svojega nadpastirja do vhoda.

Iz Velikovca. (Nemškoliberalno skladišče.) Kakor strela iz neba je vest, da namerava naša slovenska stranka v Sinčivasi napraviti skladišče, vdarila v nemško nacionalni in bauernbundarski tabor. Ko so se naši nasprotniki od prvega strahu nekoliko oddahnili, začeli so ugibati, kaj bi se dalo proti velikanski nevarnosti, ki jim preti vzeti ves vpliv, storiti. Na shodu velikovške kmetijske podružnice pri sv. Neži je načelnik gosp. Sternwirt milo tožil, da pridejo bauernbundarji s svojimi napravami v korist kmetijskega stanu navadno za par let prepozno. Na tem shodu so se tudi že pogovarjali o napravi svojega skladišča v Velikovcu. V sredo pred Velikonočjo, dné 29. marca, so pa v ta namen v tukajšnji gostilni pri Sternwurtu ob 3. uri popoludne napravili zborovanje, na katerem so govorili ljubezujivi naši prijatelji gg. župan Pinterič, Plavec in Sternwirt. Posebne vtisa na navzoče kinete niso napravili. Nazadnje so sestavili pripravljalni odbor, ki naj stori potrebne korake za napravo skladišča v Velikovcu. Kakor se govori, dobili so menda naši nasprotniki za napravo skladišča od nekd desetletno brezobrestno posojilo 10.000 gld. Najeti si menda hočejo spodnje prostore tukajšnje mestne kosarne in tam otvoriti skladišče. Reči moramo, da nas naprava nasprotnega skladišča ne samo nič ne prestraši, ampak nam služi še v zadoščenje, ker smo ga mi pouzročili. Mi sicer ne moremo razumeti, kako hočejo bauernbundarji, ki štejejo bogataše in žitne trgovce za svoje zaveznike, žitne cene povišati. Ako pa bodo vendar naši nasprotniki vkljub velikim stroškom, ki jih bodo imeli za dovažanje žita na kolodvor v Sinčivasi, žito boljše plačevali, kakor naše skladišče, katero teh stroškov ne bo imelo, tedaj bo gotovo s tem le kmetom pomagano. Kmetom priti na pomoč, to je bil pa ravno naš namen pri napravi skladišča. Iz tega je pa tudi vsakemu jasno, katera stranka je kmetom bolj prijazna, naša slovenska ali pa bauernbundarska. Celo gotovo je, da bi bauernbundarji še dolgo ne napravili skladišča, ako bi naše ne bilo nastalo, zakaj le skrb za svoj vpliv privedla jih je do tega koraka. Mi pa bomo svoje delovanje za blagor kmetijskega stanu tudi zanaprej z vso marljivostjo nadaljevali. Ne smemo poprej mirovati, dokler tega ne dosežemo, da bo mogel kmet ne samo svoje pridelke dobro prodajati, ampak mu moramo tudi omogočiti, da zamore svoje potrebščine prav po ceni kupovati.

Iz St. Ruperta pri Velikovcu. (Sestra Jeronima Ulaga †.) Došla je nam iz Maribora prežalostna vest, da je v tamošnji materni hiši čč. šolskih sester dné 20. sušca t. l. umrla č. sestra Jeronima, rojena Marija Ulaga, ki je lani bila učiteljica 1. razreda na naši „Národní šoli“. Tužno naznanilo o smrti tako izvrstne in še tako mlade sestre je nas močno pretreslo. Ranjka sestra Jeronima se je rodila dné 1. septembra 1878 v Grižah pri Celju na Štajerskem, tedaj je dosegla starost samo 20½ let. Z izvrstnim vspehom je napravila zrelostno skušnjo kot učiteljica na tamošnjem učiteljskem čč. šolskih sester v Mariboru in je prišla, ker vsled kašlja ni mogla biti preoblečena v sestro, v jeseni l. 1897. semkaj kot učiteljica 1. razreda. V tukajšnjem svežem zraku je kmalu ozdravela in prav cvetoče izgledala. Ali ravno pred enim letom je začela močno kri pljuvati, vendar je v teku osem dni zopet popolnoma okrevala in brez težave je zopet svoj posel izpolnjevala. Nepopisno je bilo njeno veselje, ko je bila v materno hišo nazaj poklicana in je dné 15. avgusta m. l. bila preoblečena v pravo sestro pod imenom sestra Jeronima. Upali smo vedno, da pride ob koncu novicijatnega leta zopet v „Národno šolo“ nazaj, ali Bog je drugače sklenil. V Mariboru je začela zopet bolehati. Napravljala je brez prenehanja devetdnevnic na

časť M. B. za pridobitev zdravja. Dne 19. sušca na god sv. Jožefa bila je sestra Jeronima še prav dobre volje in pela še neko pesem na čast temu svetniku. Nihče ni mislil na smrt, ali potrkala je na njene duri že drugi dan dne 20. marca. Zjutraj ob 4. uri istega dne je sestra Jeronima silno veliko krvi izpljuvala, tako da so mislile navzoče č. sestre, da bo zbog velike slabosti takoj umrla. Delili so jej zakrament sv. poslednjega olja in malo pozneje, ko jej je nekoliko odleglo, prejela je tudi ostale zakramente za umirajoče. Ginljiv je bil prizor, ko je č. sestra Jeronima vse sestre za odpuščenje prosila, zahvalila jih, da so jo v red sprejele in je sestre zatrjevala, da bo, ker v življenju ni mogla redu dosti koristiti, v nebesih za nje prosila. Blizu 1/2 11. ure reče še prav razločno: „Zdaj čutim, da gre h koncu“, in kmalu potem je izdihnila svojo blago dušo. Pogreb ranjke sestre vršil se je v Mariboru dne 21. marca prav veličastno; poleg zavoda se ga je udeležilo tudi veliko Mariborskih gospa. Č. sestra Jeronima je bila vzorna redovnica in učiteljica; z velikim trudom nam je eno leto pomagala orati koroško ledino. Po končanem šolskem pouku je peljala otroke v cerkev in ž njimi molila sv. križev pot. Kako so jo naši otroci spoštovali in ljubili, pričale so obilne solze, ki so jih pretakali, ko so jim č. sestre naznanile smrt njihove bivše učiteljice. Pa tudi č. sestri Jeronimi se je „Národna šola“ zelo prikupila. Priča tega je nam mična pesmica, katero je ranjka pri odhodu v Maribor za slovo zložila. „Národna šola“ bo ohranila ranjki sestri trajen spomin, za njeni dušni blagor se je pa v tukajšnji župnijski cerkvi dne 28. marca služila sv. maša, pri kateri so naši otroci molili sv. rožni venec. Naj preblaga sestra Jeronima v miru počiva!

Iz Velikovca. (Naše mute.) Slavno „nemško“ mesto Velikovec ima tri mute, na vsaki cesti jedno, in kmetje vestno plačujejo svojo mutnino, kedar pridejo v mesto, ali pa se peljejo po državni cesti skozi. Pred par leti dobili so velikovsko občino nemškonarodovci v kremplje, komuna pa je ostala v rokah starih liberalcev, med tem pa je nemški Pinterič tudi dobil v roke. *A ko sta si občina in komuna še kljubovali, začela je Pinteričeva stranka nasproti komuni agitovati tudi zaradi mut. Občina napravila je na c. kr. okrajno glavarstvo vlogo, v kateri razklada: „da se je muta prenesla svojevoljno — brez dovoljenja! Muta je vnebovpijoča krivica, ker komuna mitnino sprejema, brez katerekoli utemeljitve; vsa okolica, ki prihaja v Velikovec, mora tako plačevati davek, zato prosimo c. kr. okrajno glavarstvo, naj dela z vsemi sredstvi, da se ta krivica odpravi.“ Krivica se je res godila kmetu. Komuna pobira od vsakega voza 3 1/2 kr. (če se poročevalec ne moti), kmetov prihajalo je od l. 1880. v mesto na tisoče in tisoče. Komuna pa nobene ceste ne vzdržuje! Ko se je mesto širilo, so kmetje izpregali zunaj mut, a komuna preložila je mitniške pregraje brez dovoljenja, da ji noben krajcar ne uide. Zdaj gospoda prevdarja, ko je vse prišlo na javnost, kaj začeti? Deželni odbor poroča: Če bi se ograja postavila nazaj na prejšnje mesto, bili bi žaljeni dotični obrtniki in kupci v notranjem mestu, kar se mora zabraniti, zato se priporoča, ne okupovati mute, pač pa pregovoriti komuno, da jo samo opusti. Vprašanje se res lahko reši: toliko let pobira komuna velikovska muta brez pravice, obsodite jo v globo, naj vrne kmečkim občinam, kar je po krivici nabrala, ali pa naj opusti muta! Čudno, da gospodje jeden z drugim tako rahlo delajo. Kmečke občine bi imele pravico, komuno tožiti. Vsakdo, ki je na primer pri Sternwirt-u, Oberhamer-ju itd. izpregal, lahko tirja vse mute nazaj. Pregovor pravi: kedar se tepeta dva po..., pride pošten človek do svojega denarja. V nekoliko se je izpolnil pregovor v tem slučaju. Zanimivo je, da je popred Pinterič hujskal zaradi mute proti komuni, zdaj je komuna v njegovih rokah, lahko bi jo opustil prostovoljno, in ko bi bil mož, bi moral tudi tako storiti — a vse vkup bila je agitacija in nič drugega in v ti agitaciji si je skopal jamo, v katero je zdaj sam padel.

Iz Velikovca. (Ne smešite se!) Na pustno nedeljo je napravilo tukajšnje nemško pevsko društvo pri Sternwirtu veselico, katero je tudi počastil čveterospev celovških pevcev. Pri tej priliki je g. Pinterič zopet vezal stare otroke. Tako je trdil, da je Velikovec nemško (?) mesto, in tudi okolica je nemška. (?) Taka trditev je pa naravnost smešna. Naši kmetje se bodo gotovo srčno smejali, ko bodo o tem čitali, zakaj večje neresnice že ne more kdo izreči. Vsak, kdor naše razmere pozna, vé, da so tri četrtine tukajšnjega mestnega prebivalstva Slovenci, in ako bi se ti le zavedali svoje narodnosti, kar čez noč bi Velikovec slovenski postal. Kar pa okolico zadene, prebivajo v isti razun par nemških delavskih družin, sami Slovenci. Najsijajnejši dokaz pa, da je naša okolica zavedno slovenska, je izid zadnjih volitev za deželni in državni zbor. Naša okolica, kar je spada v mestno občino, voli namreč

pri volitvah za deželni in državni zbor ne z mestom, ampak s kmečnimi občinami. Pri zadnjih volitvah za deželni in državni zbor sta pa bila naša dva slovenska volilna moža, in to pred durmi nemškega (?) Velikovca, celo enoglasno izvoljena, nemških volilcev še prišlo ni na volišče, ker jih sploh ni. Tu se tedaj dela javno mnenje po naših prenapetih nasprotnikih, ki si v svoji gospodoželjnosti domišljujejo, da smo mi Slovenci nemška posest. Slovenci! kakor pri zadnjih volitvah, tako pokažimo tudi pri prihodnjih volitvah z volilnim listkom v rokah, da smo gospodarji na lastnih tleh!

Iz velikovške okolice. (Nekaj iz velikovške nemške šole.) Po pravici se dandanašnji toži o razuzdanosti in neubogljivosti mladine. Marsikdo pripisuje vzrok novim šolam, učitelji in liberalci pa tega ne pustijo veljati. Res, tako daleč nismo še prišli, da bi smel učitelj, kakor se mu ljubi, učiti deco brezverstva, in zato tudi ne smemo zatrjevati, da bi ravno učitelji izprijevali mladino. Učiteljem očitamo le, da oni dejanski ne storijo dosti, da bi v mladini vzdržali in vzbudili krščanstvo, brez katerega si mi katoličani poštenega človeka misliti ne moremo. Izprijevanje otrok prihaja v prvi vrsti od druge strani. Jedno gujilo jabelko izpridi vse druge, ki so zraven njega, in gorje otrokom, ki morajo leta in leta sedeti na šolskih klopih z otroci, ki so hudobni. Otroci najboljših starišev se morajo izpriditi. Kakšna je šolska mladina v krajih, kakor v nemškonarodno socijaldemokratičnem Velikovcu, kažejo sledeči slučaji, ki jih je, kakor slišimo slučajno iz zanesljivega vira, doživel zadnje dni velikovski gospod veroučitelj. Šla sta pred kratkim dva duhovnika skozi hodnik pri velikovškem starem rotovžu. V sredi hodnika stal je šolar velikovške nemške šole in se ne gane na nobeno stran, tudi odkril se ni, da bi svojega veroučitelja in drugega duhovnika pozdravil. Gospod katehet stopi k njemu, reši: „Ali ne veš, kaj se spodobi; idi strani!“ A fant je odgovoril: „Tam imate pot!“ Tuji duhovnik je rekel: „Ko bi bil fant pri meni v šoli, dal bi mu zausnico!“ A kaj češ v Velikovcu? Udari ga in tožijo te; daj mu kazen, pusti ga klečati, smeji se ti; zapri ga in sam si zaprt; ker ima pa duhovnik 16 ur v tednu šole pri sodrgi, kakoršna je v nemškem Velikovcu, mu kmalu preide veselje, da bi še prostovoljno sedel par ur v šoli, potem, ko je imel že štiri ure krščanskega nauka. Drugega nad vse porednega fanta je gospod veroučitelj nekoliko trdo prijel in ga postavil ven. Fant pa je stopil k tabli, na kateri so disciplinarne uredbe natisnjene, pokazal je na nje, češ: „Tu stoji, da me ne smete tepsti, jaz vas bom šel tožiti!“ To se je zgodilo 20. marca zjutraj, popoldne je že dobil gospod veroučitelj pismo, ki ga je voditelj velikovskih socijalnih demokratov pisal takoj opoldne šolskemu nadzorniku. V pismu tirja, naj šolski nadzornik postopa proti katehetu. Otroci se ne smejo tepsti. „Was für den Lehrer gilt, wird wohl auch für den Pfaffen gelten“, piše dalje in grozi, da se bo on postavil „für die armen Kinder“. Brezsrčni škrti uganjajo v šoli reči, katerih zapisati ne moremo. Živele nove šole! Zdaj otroci ukazujejo, učitelji in kateheti morajo pa molčati; vsaj postava prepoveduje, da otroka kaznovati ne sme. Kaj pa naj z otroci počne? Izključiti jih iz šole? To jim je ravno najljubše, in če bo jeden zaradi hudobije izključen, posnemali ga bodo vsi, da bodo oproščeni. Želeti bi bilo, da bi gospodje kateheti take žalostne slučaje ne ohranili molče za-se, treba jih je spraviti na dan in razkriti vse zlo sedanje vzgoje, treba je pokazati na vir, od koder prihaja razuzdana mladina. Ko slišimo taka poročila o velikovski nemški šoli, se nam stoži, da iz okolice pošilja toliko pridnih, a neumnih slovenskih kmetov svoje otroke tja, da se nemški naučijo! Kmet, ali ti ni žal za nedolžno dete, ki ti ga je Bog dal, ali se ne bojiš, da bi ti vrl fant postal potepuh v družbi mestnih potepuhov! Zaradi nesrečne nemščine mu ni žal za značaj in čednost svojih otrok! Želeti bi bilo, da bi dušni pastirji odločno opominjali stariše na tako veliko nevarnost. Velikovska gospoda je nemškonarodna in brezverna, delavci so socijalni demokrati in v tako družbo pošiljajo otroke, ki ostajajo čez poludne tam — uboga mladina, in stariši so sami tega krivi, ker mislijo, da človek brez nemščine zveličan biti ne more. Pred nekaterimi dnevi, slišimo, da je bil v Velikovcu šolar iz neke sosedne liberalne šole obsojen v zapor, ker si drugače z njim več pomagati niso mogli. Kam nas popeljejo take šole?

Iz Šmihela nad Pliberkom. (O šole. — Požar. — Smrt.) C. kr. deželni šolski svet je z odlokom z dne 10. marca t. l., št. 624, odredil, da naj bode na vseh šolah velikovškega okraja začetek šolskega leta v jeseni in ne kakor do sedaj po veliki noči. — Dne 16. marca je v Štebnu pogorela Gojarjeva hiša in hlev. Mlada štebenska požarna brada se je pri tej priliki vrolo držala, a žalibože zaradi pomanjkanja vode ni mogla od hišne in gospodarske naprave ničesar rešiti. Pohištvo je

bolj na samem in za sosede ni bilo nevarnosti; ogenj je navstal po iskri, ki je iz dimnika zažgala slamnato streho. Ubogi ljudje so rešili le golo življenje. — Žalostno so doneli zvonovi pri sv. Katarini dne 22. marca. Ni bilo sicer mrlja v fari, ali v Št. Jakobu pri Celovcu je nagloma umrla Barba Uranšek, ki je bila pri posvečevanju Katarinskih zvonov teta; njej so peli v večno slovo. Rajna je bila tukaj pri Sercerju skoz 26 let natakara in v svojem težkem poslu zvesta in poštena skoz in skoz, — vzgled prave, krščanske Slovenke. N. v m. p.!

Od nekod. (Branimo slovenščino!) Ne moremo zadosti svariti svojih preljubih rojakov, naj se ne dajo begati po zapriseženih sovražnikih, ki nam hočejo vzeti, kar nam mora biti najljubše. „Res ne vejo, kaj delajo,“ bi rekel marsikdo, ki je pravičen, nepristranski, in ki predobro sodi svet. To pa ni res. Le predobro vedo, kaj hočejo. Ob kratkem vam povem, kaj hočejo: Uničiti hočejo slovensko ljudstvo in sicer najpoprej na Koroškem. Da dosežejo ta namen, rabijo vsako sredstvo. Pod pretvezo „človekoljubja“ vas krivo poučujejo, ter se ne bojé najnesramnejših lažij. Izkoriščajo nevednost našega dobrega ljudstva in znajo ga tako prefrigano begati in mešati, da revež, slovenski tlačan, res ne vé, komu naj veruje. — Največ udrihajo le ti laži-poštenjaki po dragi naši slovenščini; kjer le morejo oskrnjajo naš najboljši zaklad, materinski jezik. Na vso moč hočejo ti laži-proroki dokazati, da je slovenščina ničevna, ničvredna, nepopolna, ter brez pravice za obstanek. — O ti nesramneži, kako lažejo! — Ti lažniki ne vedo, ali pa nočejo vedeti, da je po najslavnejših, in sicer ne samo slovanskih jezikoslovcih znanstveno dokazano, da je slovenščina polna lepote ter je po svojem vstrojstvu sposobna za vsako znanstveno rabo v najpopolnejši meri. Zato, koroški rojaki, ne bojte se, če vam kak nemškutar pride sè že davno obrabljenim ugovorom: „Ja, za drugo slovansko „špraho“ to že dam veljati, za vašo koroško pa to ne gre! Koroška slovenščina je čisto drugačna. Slovenski pisarni jezik je nezapadljiv za Korošce.“ — To so pač „oslovci“, taki nemški „jezikoslovci“, da jim primere ni; a lé-ta, ki jim veruje, je pa pravi osel! — Na tem mestu ne maram se sklicevati na to, kar so dokazali pravi učenjaki in kar je neovrgljiva, v vedi dokazana stvar. Ne sklicujem se na različne slavne slovanske in neslovanske učenjake, temveč iščem v vas toliko pameti, toliko zdravega razuma in pravičnega srca, da spoznate grozne budalosti, katere vam ponujajo nasprotniki. To spozna lahko vsakdo, kdor je z odprtimi očmi in pravičnega srca le malo hodil po širnem svetu. Saj je resnica, da Dunajčan skoraj ne razume Tiroleca; da, če pravi Prus na Dunaju govori, povsod obudi smeh in krohot; da v Parizu Francoza iz Dafineja ne zastopijo. In tako bi vam mogel, dragi rojaki, navajati na tisoče takih primerov. Razloček med koroškim narečjem ter pisalnim jezikom nikakor ni tako velik, kakor med pravo pisalno nemščino in med raznimi nemškimi narečji. In vendar se drznejo nemški pretiranci „dokazovati“, da koroščina ni slovenska! — Res je, da za nemške silovlade je slovenski jezik na Koroškem mnogo trpel, da so se po vsiljenih, nenaravnih nemških šolah, vrinile hude napake ter grde razvade v naš lepi jezik, a da koroška slovenščina ni pravi slovenski jezik, to je v nebo vpijoča laž! — Rojaki, ne trpite, da vas preklinjajo nasprotniki in se vam rogajo, da je vaš jezik samo neka mešanica. Zavrnite jih pošteno ter povejte robotim nasprotnikom, svojim sodeželanom „nemškega“ (?) rodu, da so večinoma oni sami neka „mešanica“, slovenske poturice. Ob koncu 19. stoletja, za časa narodnega probujenja, je vendar nedotakljiva pravica vsakega národa, da obstoji. On mora živeti, in zato se mu mora dati prilika, da se more razviti in on mora dobiti vse, kar mu pripomore do naravnega razvitka. In to je za nas najprej lastna slovenska šola. Ti, ki Slovencem to zabranjujejo, so njim najhujši sovražniki, in ti, ki se proti svojim rojakom tako daleč spozabijo, da potegnejo s sovražniki, zaslužijo zaničevanje. Bog daj že enkrat luč našemu vernemu ljudstvu, vsaj v toliko, da more spoznavati pravega prijatelja od sovražnika, ki mu hoče vzeti vse in ki ga zapeljuje z medenimi besedami, za hrbotom pa se mu peklensko krohota in roga. Spametujte se toraj, predragi rojaki, in ne zabite svojih dolžnostij, katere imate kot sinovi slovenskega národa! Bog živi koroške Slovence!

Deželni zbor koroški

11. seja dne 24. marca. O šolskem proračunu je bil obširen razgovor, o katerem smo deloma poročali že v zadnji številki in danes v uvodnem članku. — Prošnja društva prijateljev ptic v Gradcu se odkloni. Deželni predsednik naznanja, da je zaukazal, naj se varujejo ptice. Deželnemu odboru se naroči, naj podpira prošnjo trga Zgornji Dravograd, da se tam pomnožijo živinski sejmovi.

12. seja dné 27. marca. Brez razgovora se sprejme načrt zakona, ki dovoljuje celovškemu mestu, da sme od zaostalih doklad itd. pobirati zamudne obresti in sicer za 100 gld. na vsak dan 1:3 kr. — Po predlogu stavbenega odseka se dovoli več podpor za uravnavo potokov in cest.

13. seja dné 28. marca. Pogorelecem v Ovčji vasi se dovoli izjemoma 200 gld. podpore. — V deželni hiralnici se napravi 23 novih mest. — Za zidanje železnice iz Sinčevasi v Železno Kaplo se vzame 60 tisoč goldinarjev iz domestikalnega zaklada. — Ker je v bolnišnici nastala hišna goba, treba je bilo napraviti nova tla, kar je stalo 16.000 goldinarjev. — 25 poslancev je vprašalo vlado, kaj hoče storiti za povzdigo železne obrti v deželi. — Daljši razgovor je bil

o deželni zavarovalnici.

Deželni odbor (por. Hock) predlaga, naj se sprejmejo predložena pravila nameravane deželne zavarovalnice. Za prvo uredbo naj se dovoli 1500 goldinarjev, za ustanovni fond 10.000 gld. Vse naj se uredi tako, da zavarovalnica začne delovati dné 1. julija. Predlog naj se odkáže posebnemu odseku sedem članov.

Posl. Prettner pozdravlja predlog, pravi pa, da je jako pomanjkljivo izdelan, prepisan samo po nižjeavstrijskih pravilih. Zavarovalnica je posebno na deželi jako visoka in zlasti graška vzajemna zavarovalnica tirja visoke premije. Govornik zahteva pojasnil, kako hočejo zavarovalnico urediti.

Dr. Luggin je zoper predlog, o katerem pravi, da ga ni deželni odbor natančno izdelal. On svari, naj se deželni zbor ne prenaagli in začne nekaj, kar ima lahko slabe posledice. Pravi, da deželi primanjkuje denarja in da bo letos primanjkljaja, tudi če se učiteljske plače ne povišajo, 80 tisoč goldinarjev. Ne vemo, koliko uradnikov bo treba, koliko bo zavod deželo stal in dobili bomo ljudi, ki že danes čakajo na to, da si pri deželni zavarovalnici služijo svoj kruh. Zato govornik predlaga, naj deželni odbor v prihodnjem zasedanju zopet poroča.

Dr. Artur Lemiš kaže na velike uspehe, katere ima deželna zavarovalnica na Nižjeavstrijskem, a zasluga za te uspehe gré le krščanskim socijalistom, zlasti dr. Gessmanu. — Govornik pokazal je tudi ob tej priliki svoje mišljenje in napadal g. kaplana Walcherja, ki je v Zagorici ustanovil zavarovalno društvo.

Dr. Steinwender je za predlog, ki se odkáže posebnemu odseku.

14. seja dné 5. aprila. Deželni glavar se spominja smrti nadvojvode Ernesta. Bratu pokojnika, nadvojvodi Rainerju se izreče sožalje deželnega zbora. — Posl. dr. Edlman se je odpovedal kot kurator deželne hipotečne banke. — Prošnja celovškega mesta za podporo k zidanju novega gledališča se odkloni. Posl. Metnic je govoril za podporo in posl. Umlauf se je skliceval na to, da je tudi kranjski deželni zbor dovolil nemškemu gledališču v Ljubljani 6000 gld. podpore. — Posl. Oraš poroča o razdelitvi občine Muta v Ziljski dolini ter predlaga, naj se razdelitev ne dovoli. Posl. Huber in Grafenauer govorita za razdelitev, sevéda zastonj in posl. Steinwender pravi, da deželni zbor noče razdelitve, ker bi se s tem „vstreglo želji klerikalne stranke“. Ta izjava je prav značilna za — nacionale! — Reši se več poročil stavbinskega odseka. — Za uravnavo Bele se dovoli donesek 30 odstotkov, t. j. 3.360 gld. Uravnava je stala 11.200 gld. več, kakor je bilo proračunjeno. — V odsek za deželno zavarovalnico se voli 9 članov. Med njimi je tudi poslanec Muri.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Dné 4. t. m. po noči je v Arko na Tirolskem umrl nadvojvoda Ernest, najstarejši cesarski princ. Z rajnim Radeckijem je bil nadvojvoda Ernest eden glavnih poveljnikov naše armade. Porodil se je dné 8. avgusta 1824 v Milanu in je že zgodaj vstopil v vojaško službo, v kateri je deloval nad pol stoletja. Zadnja leta ni več stopil v javno življenje in je živel večinoma na tihem v Arku ali na svojih posestvih. N. p. v m. — Avstrijski socijalni demokratje, t. j. njihovi večinoma židovski voditelji, imajo svoj letošnji strankarski shod ob binkošti v Brnu. Trajal bode 5 dnij. Razpravljali bodo o strankarskih zadevah in posebej o narodnostnih prepirih. — Izvrševalni odbor desnice v državnem zboru ima dné 14. t. m. posvetovanje na Dunaju. Nemško-nacionalni poslanci imajo posvetovanje dné 10. aprila. Dné 9. t. m. se na Dunaju zberó zastopniki vseh nemških strank, da tam proglasijo svoje zahteve. S Koroškega bo navzoč dr. A. Lemisch, pa samo kot „kibic“, kakor se je izjavil v Celovcu. — Moravski in gališki deželni zbor sta dné 29. marca zaključila zasedanje. Tirolski, isterski, tržaški in goriški deželni zbori se zberó ta teden.

Druge države. Na Grškem so dobili novo ministerstvo. — Na Filipinah se boji med domačim prebivalstvom in Amerikanci nadaljujejo. Amerikanci so otoke vzeli Špancem, a sedaj imajo dosti truda, da si ohranijo to gospodarstvo. — Razne evropske vlade poslale so ladje in vojake na Kitajsko, da si tam pridobijo tal. — Radi nemirov na vseučilišču v Petrogradu so bili vsi dijaki izključeni.

Novi čar.

Na Koroškem. („Schulverein“) v zadnjem času siplje denar v slovenske kraje, da mu razni národní Judeži zató prodajo slovensko deco. V zadnjem času so za šolske stavbe zopet dobile podpore sledeče slovenske občine, v katerih gospodujejo nemškutarji: Važenberg 1000 gld., Št. Jakob ob Celovcu 500 gld., Skočidol 400 gld., Vetrinj 200 gld. Sram naj jih je! Dalje je dobilo učiteljsko semenišče v Celovcu zopet 1000 gld. in otroška vrtca v Železni Kapli in Velikovu 900 gld. Omeniti moramo, da uradna „Celovčanka“ te darove in sploh vsa naznanila „Schulvereina“ in „Südmarke“ naznanja s tolikim veseljem, da se nam zdi, kakor da je „Celovčanka“ tudi „uraden list“ teh društev!

(Osebné novice.) Učiteljici M. Pirnat v Grabštanju in R. Freyer na Vratih menjata svoji mesti. — Učitelj S. Plajer v Spodnji vasi pri Rudi gré v pokoj. — V Celovcu je umrl kn. šk. uradnik g. Tom. Incinger, star 32 let. N. p. v m. — Svetinjo za 40letno zvesto službovanje je dobil Janez Šmid v Dobrlivasi. — Imenovana sta sodnijska tajnika v Celovcu gg. M. pl. Aichelburg in F. Riedinger za deželnosodnijska svetovalca. Zadnji je prestavljen v Ljubno na Štajerskem. — Č. g. Drag. Hüttner, župnik na Ojstrici, je prezentovan na župnijo Rožek. — Ravnatelj gimnazije v Mariboru, g. Peter Stornik, je imenovan za c. kr. deželnega šolskega nadzornika srednjih šol na Štajerskem in Koroškem.

(Drobiž.) Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe v Celovcu je izbral za prvega podpredsednika g. A. Čare-ta p. d. Paukerja v Št. Jakobu, za drugega podpredsednika g. A. Supersberga v Saksenburgu. Predsednik dr. Edlman je zopet odklonil vsako izvolitev in vzel s posebnim pismom od družbe slovo. — Nemško kat.-politično društvo je imelo dné 6. t. m. v Celovcu svoj občni zbor. — Poštarica gospa R. Domaingo v Spodnjem Dravogradu obilila se je dné 26. marca s špiritom in se potem zažgala. Ožgana je bila po vsem truplu in po hudih bolečinah umrla še tisti dan. — Starčki, katerim je mil. g. knezoškof na Veliki četrtek umival noge, bili so vkup stari 910 let. — V Suhem polju je pogorelo Šrajberjevo posestvo. Zažgal je nek otrok, ki se je igral z vžigalicami.

Na Kranjskem. Potresna procesija v Ljubljani na velikonočno nedeljo bila je tudi letos zelo veličastna. — Na ljubljanski realki so jako čudne razmere in nemško-nacionalna agitacija je tam v polnem cvetu. Zaradi tega morala je poseči tudi deželna sodnija vmes in v preiskavi je 55 dijakov in 2 profesorja. — Dné 24. marca kidali so trije

delavci blizu postaje Zagorje sneg raz železniškega tira v globokem klancu. Niso tedaj videli bližajočega se jim osebnega vlaka. Snežni pljug, ki je bil pred istim, zgrabil je vse tri ter dva tako grozno razmesaril, da sta obležala na mestu mrtva, tretjega pa so prenesli težko ranjenega v Ljubljansko bolnišnico.

Na Štajerskem. Družba sv. Cirila in Metoda je pred kratkim v Muti nad Marnbergom, ki je tako močno izpostavljena ponemčevalnim navalom, jako ugodno kupila v deželni knjigi štajerski vpisano Heiderjevo grajščino, ležečo sredi krasnega parka blizu župne cerkve. Da se čim prej uresniči rodoljubni namen dične družbe, postaviti ondi s slovensko šolo brambo proti prisilnemu navalu nasprotnikov, je sedaj na nas, da podpremo družbo z izrednimi darovi! — Deželna železnica Poljčane-Konjice je imela lani 3202 gld. primanjkljaja. — Na Cvenu pri Ljutomeru so ustanovili zadrugo. Dobro!

Na Primorskem. Iz Rima se poroča, da bode imenovan goriški knez in nadškof dr. Jakob Missia za kardinala. — Trgovinski minister baron Dipauli je v Trstu ogledoval razne javne naprave.

Raznoterosti.

Cerkev na kolesih. Na majhnem otoku Komanikut blizu mesta New Port v Rhode-Islandu, najmanjši državi severne Amerike, biva za blagor svojih duš vneti župnik E. Preston. Ker ima večina njegovih župljanov daleč od cerkve in jim je obiskovanje službe božje jako otežkočeno, zmislil si je župnik, omisliti si cerkev, katero bi se dalo prevažati iz kraja v kraj. In to je tudi zvršil. Stavba ima obliko mične kapelice z zvonikom in pisano-barvanimi okni in je 28 čevljev dolga in 17 čevljev široka. Spodaj pa počiva cerkvena na močnih, širokih kolesih. 12 konj je potrebnih za prevažanje. Kjer je potrebno imeti službo božjo, se živali odprežejo, vse kar spada k vprezanju, se odstrani, kolesa se pokrijejo s kameno-barvanimi deskami in kapelica stoji pred nami, kakor bi bila na dotičnem mestu sezidana.

„Naša straža“.

Hiša s kovačijo in vrtom na prodaj. V večjem trgu na slovenskem Štajerskem se bode v kratkem prodajala hiša s kovačijo in vrtom. Dobila se bo za okrog 3000 gld. Hiša je v dobrem stanu, jez je celo nov. Zraven kovačije bilo bi lahko postaviti tudi žago. Kdor bi bil volje, to lepo posestvo po tako ugodni ceni kupiti, naj to naznani „Naši straži“, ki bo o vsem potrebnem dalje posredovala.

➡ Današnja številka obsega šest strani. ➡

Služba cerkovnika in organista

v Timenici je razpisana do 15. aprila t. l. Več pové župnijski urad v Timenici, p. Škofji dvor (Pischeldorf), Koroško.

Cene umetnih gnojil.

Ime in vsebina umetnega gnojila	Voznine prosto do vseh koroških postaj, ako kdo naroči cele vagone		Ako kdo vzame manj, stane v zalogi ali od celovške železniške postaje		
	gld.	kr.	gld.	kr.	
Superfosfat, 19% fosforove kisline, ki se taja v vodi	5	15	5	30	Od teh 4 gnojil se more dobiti tudi naravnost od tovarne nanesen vagon po cenah, napovedanih za cel vagon.
Amonijak-superfosfat, 12% fosforove kisline, 5% dušika	6	90	7	05	
Kali-superfosfat, 10% fosforove kisline, 8% kalija	4	50	4	65	
Chili-solitar, 15 do 16% dušika, dnevne cene različne, okrog	11	80	12	80	
Ime in vsebina umetnega gnojila	Na celovški postaji*, ako se naroči cel vagon		Ako kdo vzame manj, stane v zalogi ali na celovški postaji		
	gld.	kr.	gld.	kr.	
Koščenica brez kleja, 28 do 30% fosforove kisline, 1/2 do 1 1/2% dušika	4	60	4	75	Te 3 vrste gnojil se morejo od tovarne nanesati v enem vagonu.
Češka Tomaževa žlindra, 1 kilo % po 14 1/2 kr.; ima 15% razkrojene citronsko-kisle fosforove kisline	2	85	3	—	
Kainit Stassfurtov, 12 1/2% kalija	2	55	2	70	

* Za druge koroške postaje se cene posebej določijo in naznanijo.

Gorenje cene veljajo neobvezno za 100 kil z vrečo ter se umetna gnojila pošiljajo samo s povzetjem ali če se plača takoj.

Ako se naroči cel vagon, preišče vsa gnojila brezplačno kmetijsko-kemično poskuševališče c. kr. kmetijske družbe za Koroško v Celovcu ter sme biti razlike: pri fosforovi kislini in kaliju za 1/2%, pri dušiku za 1/3%.

Za preiskavo Tomaževe žindre (ako se naroči cel vagon), je določeno kmetijsko poskuševališče v Darmstadt.

P. i. kmetovalce prosimo, naj svoja naročila naznanijo vsaj do srede meseca aprila t. l. Ko poteče ta čas, se more naročilom vstreci le v toliko, kolikor je blaga v skladišču.

Razun zgoraj imenovanih gnojil imam tudi bistriško modro poljsko sadro (gips) v vrečah po 50 kil. 100 kil stane 1 gld. 90 kr., ako se vzame cel vagon; 2 gld., ako se vzame na drobno na celovški postaji ali v skladišču. Vreče so vračunjene; dobro ohranjene vreče zopet kupujem po 20 kr., franko v Celovec poslane.

Obdarovan Perlmoški portlant-cement po 3 gld. 40 kr. } 100 kil
" Kufstansko hidravlično apno (roman-cement) " 1 " 65 " }
od skladišča ali postaje v Celovcu.

Ako se naroči cel vagon — znižane cene!

Zaloga umetnih gnojil c. kr. kmetijske družbe za Koroško

pri J. M. Rothauerju v Celovcu, beljaška cesta št. 1.

➡ Slovenci! Pridno zahajajte na slovenske shode! ➡

Dražbeni oklic. E 348/3 99.

Vsled sklepa z dné 23. marca 1899, opravilna številka E 348/3 99, se bode prodalo dné 14. aprila 1899, predpoludne ob 10. uri, v Sodraševi (Zedras), občina Bilčovas, pri p. d. Močilnikovem posestvu na javni dražbi:

2 kravi in 1 tele.

Te reči se smejo ogledati 14. aprila na dan dražbe v času med 10. in 1/2 11. uro predpoludne v Sodraševi na zgoraj imenovanem posestvu.

C. kr. okrajna sodnija v Celovcu, oddelek VII.
dné 24. marca 1899.

Naznanilo.

Udano podpisani dovoljuje si častitim p. n. prebivalcem na Otoku ob vrbskem jezeru in v njega okolici uljudno naznaniti, da odpre dné 30. marca 1899 svojo

mesnico
na Otoku

in prosi za blagohotno naklonjenost z zagotovilom prav dobre in cene postrežbe.

Isti se bode potrudil posebno tudi v tem, da bode vsakterim željam svojih p. n. kupovalcev vedno popolnoma vstrezal.

Velespoštovanjem

Valentin Pirker,
mesar.

Matija Planko

v Celovcu, Salmstrasse št. 6.

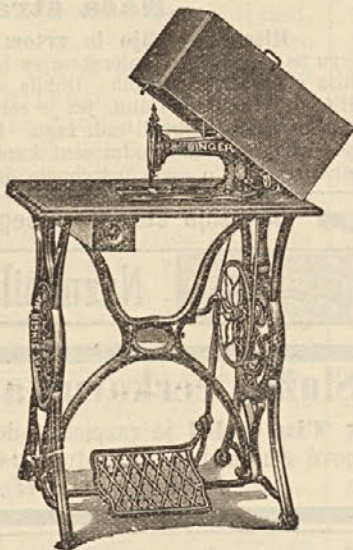
priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu
(Burggasse št. 7.)

priporoča po najnižjih cenah grobne križe, trpežno pozlačene, v raznih velikostih. Raznovrstno železo, kovane šinje za kola, podvozi, puše za kola, žlajfe, ceklje, sploh železo razne debelosti in širokosti za vsako potrebo. Lopate, krampe, motike, sekire, capine. Žage z najboljšega jekla. Pile za žage, razna orodja za hišo in rokodelce. Kovanja za okna in vrata. Kovane in čevčnaste žeblice. Raznovrstna kuhinjska posoda z vlitiga in kovanega železa. Strelavode (Blitzableiter) v ognju pozlačene. — Dalje priporočam vlitke kotlje v raznih velikostih, železne peči in štedilna ognjišča (Sparherde), decimalne vage itd.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike in obrise poštnine prosto vsakemu, kdor se zanje oglasi.

Pri tej priliki se zahvaljujem vsem svojim odjemalcem in naročnikom za dosedaj mi izkazano naklonjenost ter zagotavljam, da bodem tudi v bodoče se potrudil, svoje odjemalce vsikdar z **najboljšim blagom in z najnižjimi cenami** postreči.

Kuharica in natakarica ob enem,
vešča slovenskega in nemškega jezika, se sprejme takoj v službo pri g. Čebulu, gostilničarju na Strmeu, pošta Vrba na Koroškem.

Citraši dobé 4 komade za citre in cenik zastonj pri J. Neukirchner, Görkau. Češko.

Kmetija z gostilno in kramarijo,

koje pohištvo je v prav dobrem stanu in ima njiv, travnikov ter gozdov vkup 54 oralov, blizu Borovelj (Ferlach) na Koroškem, pripravno za vsako obrt, se prodá ali dá v najem. Več pové lastnik Alojzij Antonič v Borovljah na Koroškem.

KATHREINER-
Kneippova
sladna kava.

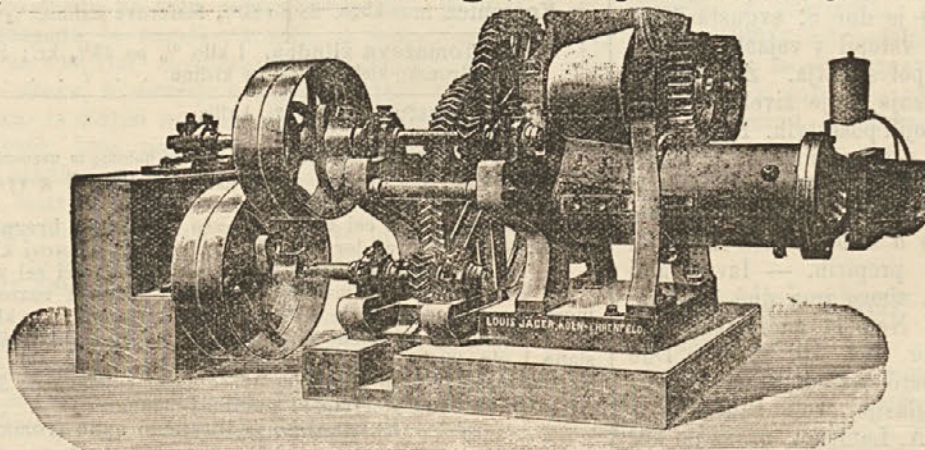
Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Louis Jäger v Kolin - Ehrenfeld - u,

tovarna strojev za opekarne,

podružnica in tehničen urad: **Praga, Kralj. Vinohrady, Žižkove ulice, 10 n.**

opekarn na par vsake velikosti, tudi za zemljo, ki se najtežje obdeluje. Pošilja tudi načrte za opekarne dobrega sestava z ali brez prostora nad pečjo, železne dele za okrogle peči itd.

➡ Cenike in spričevala o izpeljanih napravah zastonj. ➡

zida od leta 1862. kot posebnost vse stroje za opekarne v največji meri, posebno stiskalnice za opeko izkušenih sestavov, da izdelujejo 5- do 45.000 komadov na dan; lomilne valjarje za skriljave in kamenite snovi; valjalnice, da iztrebujejo večje trdo kamenje; fine valjalnice, rezalnice za glino, mešalnice, stiskalnice, da se gonijo z roko ali parom, stiskalnice za rezano opeko, stiskalnice za cevi, stroje za odpravljanje z verigami ali žico, elevatorje, stroje za potegovanje itd.; ter prevzame z jamstvom popolno ureditev